

Pređata za Šibenik
i Muzro-Ugarsku godišnje K. 14—
polugodišnje i tromjesečno suraz-
mjerno, mjesečno K. 1.20
Pojedini broj 10 para
Oglasi po cijeniku
Platite i otuživa u Šibeniku.

C. K. Državna Uredništvo
Šibenik
Stiglo dne 30/7/13...
Primjer...
HRVATSKA MISAO

Uredništvo i uprava nalaze se na trgu
sv. Frane iza obć. perivoja
Vlastnik, izdavačelj odgovorni ure-
dnik JOSIP DREŽGAN
Tiska: Hrvatska Zadruga Tiskara u
Šibeniku, u z. s. o. j.

Izlazi urednikom i subotom

God. I.

Šibenik, 30 srpnja 1913.

Br. 6.

Stranka prava prama vjeri i svećenstvu.

Kao u svemu tako i u ovom pitanju morali bi uzliknuti: nedosljednosti, ime ti je Drinković! Nije ostalo napadaja, izmišljotine i psovke, kojima su prije liberalci svih dlaka napadali na vjeru i svećenstvo i protiv kojih je dr. Drinković u saboru, na skupštinama i u novinstvu ustajao a da ih sada sam Drinković ne usvaja.

Kada bi imali posla s jednim neizkusnim mladićem, mi bismo njegovu stranpucitu shvatili i nastojali bi da ga uvjerimo protivnom te ga na pravi put dovedemo; ali dr. Drinković čovjek je u postarijoj dobi, za koju se podrazumijeva da može, samo ako hoće, razlikovati dobro od zla. Kada dakle čovjek u muževnim godinama postaje od izrazitog liberalca otvoreni katolik, da odmah zatim onom istom žestinom, kojom je pobijao liberalstvo, pobija sada katoličku vjeru i svećenstvo, onda mora se zaključiti da je taj čovjek ili lakrdijaš ili zločest ili ludov: Drinković sam traži da ga uzimljemo za ozbiljnog, dakle lakrdijaš neće da bude. Mi ćemo dakle pabirčiti po Drinkovićevu političkom djelovanju, a javnosti prepuštamo da zaključi o Drinkovićevu karakteru.

Na skupštini 11. rujna 1910. u Šibeniku primljena je po dru. Drinkoviću predložena i obrazložena slijedeća rezolucija: „Podizanje narodnog prosvjetljenja na temelju kršćanskih načela uz dužnu dosadašnju snosljivost prema drugim u hrvatskom narodu priznatim vjeroispovjestima“. Ova je rezolucija stavljena u socijalni dio programa mjesto dotadašnje točke „Podizanje narodnog prosvjetljenja, poštujući vjerska čuvstva pučanstva“ — dakle je postala sastavni dio programa.

U ljesdnicu 28. listopada 1910. sabora u Zadru dr. Drinković ovako je govorio o tom svom djelu: „Na skupštini u Šibeniku mi smo jednu točku našega programa tako stilizirali, da naša stranka imade poraditi na narodnom prosvjetljenju na temelju kršćanskih načela uz dužnu snosljivost prema drugim u hrvatskom narodu priznatim vjeroispovjestima. Ovo je načelo siranka prava prihvatila u duhu svoga djelovanja. Što ja znam, stranka prava nije nikada imala posla s furtimašima, pače ja i ne znam, što to znači ta furtimaština u Dalmaciji (Dr. Čingrija: Ne? — Prodan: Van stranke prava da, ali u stranci ne!) Mogu vam kazati, da mi u tom pogledu nijesmo vodili pregovore niti sa furtimašima niti sa ikakvom strankom nego smo to učinili iz naše uvjajavnosti, sporazumno cijela upravu u stranci, a onda sporazumno sa cijelom našom strankom. Drugi ili treći elemenat tu nijesu ulazili, nego su ulazili samo pravaši. Priznali smo ono, što je stranka prava i do sada radila, priznali smo ono, što je stranka prava 1895. podpisala, kada su u stranci bili Blankini, Trumbić, Marović i druga mnoga gospoda, koja su danas u stranci dra. Čingrija. Zato, što smo mi, vjerni našim tradicijama, unijeli u naš program jedno načelo, ne može nam se poraći smisao za borbu za slobodu uma i savjesti. Za slobodu uma i savjesti, jer kao kršćanska stranka, koja stoji na kršćanskim načelima, ne

priznajemo samo slobodu uma i savjesti, nego i slobodu volje...“

Na spomenutoj skupštini u našem gradu dr. Drinković govorio je i ovako: „Povjest nam svjedoči, da je katoličko svećenstvo narodno i da je njegov rad bio plodan na korist domovine. Ovo svećenstvo ima pravo da uživa sve građanske slobode kao i svaki drugi građanin“.

Spominjući Starčevića koji je rekao, da je čovjek bez vjere živina i da on ne bi u jednoj sobi spavao sa čovjekom koji ne vjeruje u Boga i dušu, dr. Drinković je nadodao: A da je (Starčević) dobro govorio, svjedoči napredak bez vjere, o kojemu nam govori Francuzka. Tamo su zarobili crkovna i redovnička dobra, ali su ih u svoje džepove odmah strpali ti veliki naprednjaci“. Danas Drinković bi i u našim zemljama zaplijenio crkovna i redovnička dobra, a u svom listu veliča Francuzku kao zemlju slobode.

Pred tri godine Drinković je iziicao, da je protuvjerski pokret kod nas Hrvata unesen izvana i da se kod nas više proti svećenstvu najprije, jer se hoće uništiti hrvatstvo, a onda da se tom vikom prikriju osobni ciljevi služničeva svakom onom, koji može dijeliti položaje. Onda iz političkih razloga moralo se protuvjerski pokret razbiti, jer je uprav proti našem narodnom bivstvu; i stupci „Hrvatske Rieči“ dvije pune godine punili se člancima i dopisima u obranu vjere, dotično u obranu svećenstva.

Vjeru i svećenstvo smatrao je dr. Drinković nerazdjeljivima. U sarsorskoj sjednici 26. listopada 1910. došlo je do slijedećih Drinkovićevih upadica:

Tresić: Mi nismo ničim dokazali, da se protiv vjere borimo...
Drinković: A župnici?

Tresić: Župnici i vjera to nije jedno.

Drinković: Kako možete govoriti o vjeri bez ljudi, koji tu vjeru naučavaju?

Tako pred nepune tri godine, dočim danas dr. Drinković napada svećenstvo uobće i tvrdi, da je ono u službi Rima i Beča. Hoće pače da dokaže, kako položaj samog svećenika je takav, da ga stavlja u tuđinsku službu. Drinković podkrijepljuje to, kako je u saboru učinio Tresić, zakletvom koju polažu župnici. Onda je Tresiću, uz odobravanje Drinkovićevu, odgovorio vič. Prodan, a danas ono isto odgovor je i Drinkoviću. Vič. Prodan je onda rekao: „Časni zast. dr. Tresić, komu se nekako mili, da kadgod bočne svećenstvo, spomenuo je jednu stvar vrlo delikatnu, zakletvu, koju župnici polažu u ruke vladinog oadlanika, kad nastupaju svoju službu, dotično kad postaju župnici stalni. Jest, gospodo, on gljede one zakletve ima podpuno pravo. Ta je zakletva tako stlizovana, da se absolutno ne dolikuje jednom katoličkom svećeniku. Ali, gospodo moja, pitam ja dra. Tresića, tko je sastavio tu zakletvu, tko ju je stlizovao? Zar svećenstvo, zar biskupi ili Rim? To je jedan od onih žalostnih slučajeva, koje vidimo i pri zakletvi

roznih činovnika, jer i zakletve njihove nisu absolutno na svom mjestu, jer ih dikтира onaj koji ima više vlasti. Ja cijenim, da bi naša dužnost bila, ako ima povoda prigovorima, a povoda ima, da mi upremo prstom, odakle te stvari dolaze na našu štetu. I u ovom viš. saboru, častna gospodo zastupnici, mi sami, kada polažemo obećanje, ne polažemo jedno obećanje koje nam je svojom formom preveć lakskavo. To obećanje sjeća nas na autokraciju, na centralizam i absolutizam i čini nas, da sasma zaboravimo, da i mi imamo takodjer zakonitog svog hrvatskog kralja. Sada tko može prigovoriti nama, ako gosp. predsjednik, kako je meni rekao kad sam prvi put stupio u ovaj sabor, da moram odgovoriti „obećajem“, a inače da me ne će puštiti u sabor. Kad bi se mi svi pobunili, pa ne bi htjeli odgovoriti, moglo bi se dogoditi, da ne ćemo doći u sabor. Razboriti čovjek prosvjeduje, izražuje negodovanje, ali na koncu prikloni da učini ono, što inače slobodan ne bi učinio nikada“.

Čudno, nadodat ćemo mi, kako ta zakletva čini, po Drinkovićevu mnijenju, robom samo svećenika, dočim razne činovnike, Drinkovićeve sumišljenike, ne čini! Ta sličnu zakletvu položio je i dr. Krstelj, kad je nastupao čast načelnika, te dr. Smolčić kao občinski prisjednik i kao časnik u pričuvu, pa ipak su ti i oni bili za Drinkovića absolutno narodni ljudi! Zašto ti nisu uzkratili položenje prisage, zašto i sam dr. Drinković nije uskratio ono obećanje vjernosti vladaru pri nastupu u sabor?

Nego ostavimo sve to, da tko ne pomisli, da ozbiljno uzimljemo Drinkovićeve najnovije izvode. Ta mi ga poznamo iz doba kada je slavio biskupa Pappafava; poznamo ga iz doba kada nije smagao dosta riječi da se nahvali nadbiskupa Stadlera. Kako to, da mu onda nije ona zakletva smetala da se uobće približi njima i da im vjeruje? Ako je pak tek sada došao do punoljetnosti i zdrava razsudivanja, onda ga lijepo pozdravljamo pri nastupu u politički život, ali ga molimo da ostavi na miru Starčevića i da ne traži priznanja za svoj rad iz djetinjastih vremena.

Svakome svoje.

Na sastanku uljarskih zadruga, koji se je držao na 2. i 3. t. mj. u Zadru, a na kojemu su bile zastupane sve uljarske zadruge u našoj zemlji, izim šame dvije, bilo je jednoglasno izraženo priznanje, g. ministralnom konsultantu F. Artmanu na njegovom neumornom radu oko podignuća našeg uljarsva. Mañi prigovori: izmeñeni više u formi savjeta i želja, nijesu mogli pomutiti dojam, koji su učestnici sastanka sa sobom o radu ovog odsjeka našeg Gospodarskog Vijeća sa sobom ponijeli.

Glavne želje bile su, da se sniaganje preveliki troškovi i da se nastoji, kako bi ne banke već „Savezi“, koji poslužu u našoj zemlji, akreditirali zadruge. Sve ove želje ili prigovori bili su izjev prijateljskih savjeta, a osobito onaj g. Dr. Baturića, te se nadamo, kako je to napomenuo g. V. Belamarić, da će ovih prigovora, kad se naša produkcija ulja osnaži i kad naše ulje prokriči sebi put u svijet, nestati.

O kakovom zapletaju osobito u pitanju knjigovodstva sa pojednim zadrugama između odsjeka i njih nije bilo ni govora.

Svi su ostali zadovoljni tako, da je g. Baturić prvi izjavio, da on za svoju zadrugu u Pučišću odlanja svako pregledanje knjiga, jer je isto vodjeno kod odsjeka na zadovoljstvo.

Po ovom sastanku predstavnika naših uljarskih zadruga, sutradan sastali su se na vječanje ob istom predmetu vladini činovnici, da uzmu u pretres neka pitanja.

U koliko smo izvješteni, jer što se je razpravljalo nije bilo za javnost, ali je u javnost prodrlo, ovaj sastanak naših uljarskih stručnjaka nije prošao baš gladio. Dok su se predstavnici uljarskih zadruga u zemlji izrazili zadovoljni radom g. Artmana i zaželi mu da ustraje na započetu putu, dotle, u koliko smo izvješteni, navalo je na njega nitko drugi već glavom glasoviti Šlaus, taj budući nadzornik poljodjelstva u Dalmaciji, posve neosnovanim argumentima, kadrim jedino da opravdaju jedan dokaz više, kako ovaj gospodin hoće i želi, da ruši sve one koje on drži sebi na putu. Ovaj goso, kad mu je stalo dobro da ornri pred ministarstvom naše ljude, znao je sklapati veze sa svim i svakim, dok ih nije potisnuo u kut, ali su ovi ipak ostali čista čela i pošterna srca. Danas se on umišlja, da mu je g. Artman na putu, stog treba rušiti i njega, nepromišljajući nit najmanje, da je Artman podigao i spasio naše uljarsko i uljarsku trgovinu, dok je Šlaus kumovaq propasti naše vinske trgovine, te zaslužio častni pridjevak: „Sedam rana na tijelu izmucne Dalmacije“.

U koliko smo izvješteni, naši uljarski stručnjaci obrorili su se na g. Artmana i na uljarski odsjek zemaljskog Gospodarskog Vijeća nekim doskočicama: „I mi smo to znali i, a kad im je bilo rečeno, zašto nijesu to izveli, izašlo je Kolumbovo jaje. Stručnjaci odoše kući, a Artman put Beča. Što će se izdeći, neznamo.“

Rekli. da odlučno držanje g. Artmana nije bilo mnogima po čudi, jer evd sad se razmahala živa polemika po raznim novinam u pokrajini, a najžešće se vodi, ko obično, u Šplitu radi strojeva tvornice Savo.

Mi smo svom dušom zato, da se uzmu u prvom redu, pri ovakovim poduzećima naši domaći obrtnici, ali mislimo, da tu nema mjesta novinskoj polemici i osobnim napadajima. Tvrdka Savo ima pravo da se potuži na nadležnom mjestu. Tvrdka Savo ima pravo tražiti, da ju se neomalovažuje, ali biti će dopušteno i zadrugama, da u pitanju pogodoba reku svoju. Mjesto napadaja, nebi li bilo bolje, da je g. Savo sam glavom došao u Zadru prigodom sastanka „Uljarskih Zadruga“ i rekao, što ima da reče. Mi se nadamo, što nije učinio sada da će to u buduću raditi, pak kad se ljudi dobromislećij vjere, da im svoj domaći podvat daje iste garancije i solidan materijal kao i druge tvrdke, tko će biti a da neće fizeći u prvom redu u obzir domaću tvrdku?

Nego naši domaći trgovci uljem mogu ulaziti u ovu stvar samo u toliko, da savjetuju, a ne da vode glavnu i odlučnu riječ, jer, ne valja zaboraviti, da su oni tako krasno podigli našu uljarsku trgovinu, da se je naše ulje prodavalo i po 50—54 K. kvintal, dok su oni dobivali 50%. Danas više nemogu praviti ovakav gešeft i radi toga se ljute. Danas viču oni protiv g. Artmana, a sutra će vikati trgovci višnjama itd. ali za ove vike Dalmaciju nesimje bočiti glava. Dalmatinski težak i posjednik je tu, da što koristnje unovči svoj proizvod i da ga pripravi za svjetsku trgovinu a ne da žive o milosti mjestnih pritrga kao agena većih trgovaca u Dalmaciji i Trstu.

Put, kojim je udario g. Artman, ide zatim, a taj put je naravan i mi ga podpuno odobravamo.

Političke vijesti.

Komesarijat u Češkoj.

Prilike u habzburškoj monarhiji utiru put i formalnom absolutizmu. Imenovanje baruna Skrlca Čuvajevim nasljednikom pokazuje, da se ne misli odustati od dosadanje politike jake ruke u Banovini, a da čvrsta pest rma - da drži i čitav - hrvatski narod, eno govore prilike u svim hrvatskim zemljama.

Sada je došla na red Češka. Svi pokušaji izmirenja između Nijemaca i Čeha ostali su bezuspješni. Ovo stanje najbolnije odražavalo se u finansijskim prilikama pokrajine, koja se već duže vremena bori s velikim deficitom a da vlada nije htjela dozvoliti pokrivenje tog deficita - bilo poviješenjem pokrajinskih prireza bilo poviješenjem nameta na pivo. Vlada je napokon našla sasvim jednostavan izlaz: obustavila je pokrajinsku autonomiju i razpustio sabor i, za maljski odbor te imenovala komesara u osobi grofa Schönborna, kojemu je dotala posebno povjerenstvo. U tom povjerenstvu ima 7 Čeha i 3 Nijemca. Ovo povjerenstvo vodi će administrativne poslove zemlje i sredit finansijsko stanje, za što je dobilo ovlast i za poviješenje prireza.

I Česi i Nijemci ustaju proti komesarijatu, jer ga smatraju neustavnim. Komesarijat je uveden carskim patentom i rok trajanja nije određen, a još manje je određen raspis sabsorskih izbora kako propisuje ustav.

Usljed ovog koraka vlade, Česi prenitjet će borbu u parlament. Tako si je vlada, mišeste obstrukcije njemačke manjine u češkom saboru, napravila još većeg vruga u samom carevinskom vijeću. Konac će biti ili razpust parlamenta ili obustava ustava u čitavoj državi.

Klanje na Balkanu.

Sadanj rat na Balkanu, po računima statističara, relativno je najkrvočelniji od svih ratova što ih povijest bilježi. Tako je već kada se braća kolju.

Bruka, koju je ovim ratom doživjelo jugoslavensvo, nije međutim svršila. Osim sramotne činjenice, da se je u borbu između dviju slavenskih država pozvalo neslavensku Grčku, doživjelo se i to, da je Rumunjska upotrebila zgodnu priliku da otme Bugarskoj kus zemlje u pravcu Turkuja-Balčik. Ali ni tim bruka nije svršila, jer se je potlicajem Grčke umiješala i Turska i osvojila Ilije Burgas, Kirkilise i Drinopolje. Kad se je djelo kršćanstvo i slavensvo Srbije i Bugarske, pa i same Rusije, kada su mogle dozvoliti, da povijest zabilježi po slavensvo ovako sramotno djelo?

Miču se veevlasti, s jedne strane da nagovore Srbiju, Bugarsku, Grčku i Rumunjsku da sklope mir, s druge pak da prisile Tursku da se povra na granicu Enos-Midia odredjenju joj londonskim ugovorom. Nešto se čuje i o nekakvom austrijsko-ruskom sporazumu što se zaključuje iz okolnosti, da su austrijski i ruski poklisari intervenirali kod vlade grčke i srbske u prilog miru.

U Bukureštu sastali su se delegati Bugarske, Srbije, Grčke i Rumunjske da povedu pregovore o miru. Srbija, Grčka i Rumunjska nastupaju prama Bugarskoj slozno. U Carigradu istodobno vijećaju poklisari veevlasti o prisilnim mjerama proti Turskoj. Nada ni tamo ni amo nisu ružičaste, jer i među samim veevlastima nema jednodušnosti. Za Rusiju vele da ih htjela okupirati Armeniju i držat je zaposjednuti dok Turska ne izprazni Traciju; paralelno s tim htjela bi Austrija okupirati Novipazar; za Njemačku pak kažu, da ne vidi prilikom okom uzpostavu turskog gospodstva u Traciji, i to u interesu svoje trgovine.

Balkan će dakle još i dalje ostati kvasac krvavih zapletaja.

Domaće vijesti.

Članak zast. Dulibića u prošlom broju našeg lista izazvao je obće odobravanje i u gradu i u pokrajini. Svak hvall bitarnost i trijeznenost forme, odlučnost sadržajne i objektivnost, koje se daleko uzdižu nad prostačtvom Drinković-Krsteljevog glasila.

„Hrvatski Sokol u Omišu“ proslavio je dneva 27. o. mj. godišnjicu svog izstupa te posvetu svog barjaka. Grad je bio sav

okičen zastavama i sagovima. U jutro Sokol sa glazbom prisustvovao je glagolskoj sv. misi, koju odslužio vič. Bezić, a poslije podne priredio je izlet u Postire, gdje je bio svečano dočekan od občinskog upravitelstva i naroda. Na pozdrav prisjednika Škarića odgovorio je starosta dr. Mimica. Slijedite su zatim javne sokolske vježbe. Preko večere govorio je dr. Petrić i dr. Mimica. U 9 i po bio je ganjiljiv razstianak.

„Prava Crvena Hrvatska“ prenosi veći dio programatičnog članka „Temeļji hrvatske misli“, izišlog u prvom broju našeg lista.

Gradske vijesti.

Van s računima i Poglavit, izazvan, ne odgovara na naše upite u pogledu občinskih računa. Zato smo toliko slobodni da dra. Krstelja upitamo:

I. Zašto je prvo načelnikovanje dra. Krstelja od g. 1906. do konca 1911. napravilo občini novog duga u iznosu od preko 300.000 K.?

II. Kako to da je nova občinska uprava zaključila godinu 1912. bez jednog novčića duga, isplatila pače 40.000 K. inostru, 30.000 K. Poreznom Uredu u ime poreza za klanje, nametnutog krivnjom Krsteljevom, i unišla sa 30.000 K. pretičku u novu godinu 1913.?

III. Jeli ili nije li dr. Krstelj upotrebljavao u svojoj kancelariji občinske činovnike za svoje poslove a na trošak občine?

IV. Jeli ili nije li občina isplatila Krsteljevju tiskaru u sumoj jednog godini 2.700 K., je li ili nije li istina da je Krsteljeva tiskara silno računala občini učinjene ravnje, i zašto tri strukovnjaka ne pregledaju sve račune koje občina Krsteljevju tiskaru isplaćila?

V. Zašto Krstelj ne iznese van svih občinske račune ili bar da jedan odbor građana iz svih stranaka pregleda Krsteljevo upravljanje od g. 1906. do konca 1911. i poslovanje nove občinske uprave od god. 1912. do danas?

Dakle, van s računima!

Zakupnici slobode, cvile, što mi proti njihovoj pašaliku trazimo zaštite u zakonu. Poreći nemogu, da je silom načelnik protu zakonito urekao seoske zborove u Dubravi, Primoštenu i Rogoznici, a Isovjim mukom potvrđuju da je jednako protuzakonito postupao kada je provalio u vatrogasno društvo. I na sva ta njegova nasilja mi bismo morali stati prekrštenih ruku i puštat da nas lišava svih zakonom danih nam prava, da nam se nož slavija pod vrat kao ono u Sokolu! Prošlost Šibenika mogla je naučiti dra. Krstelja, da o našoj krši svaka sila zub svoj zakam krši i da šibenski pravši nisu htjeli da trpe pašovanj rodjenih, šibenčanaca a kamo će silu jednog dočepence koji Šibeniku i šibenčanima ima sve da zahvali.

Primošten i Rogoznica dali su načelniku Žiložderu svečani mrzi tuš, da ga više neće doći volja izlijetati u one strane.

Već od više dana bijaše najavljeno, da će poglaviti doći dne 27. ov. mj. u Primošten i Rogoznicu da drži seoske zborove. Dnevni red zbora bio je tako sastavljen, da je poglaviti držao više nego sigurnim, da će ili jedno ili drugo seko dati se na sudicu. Iznio je neko prijeporno pitanje između tih dvaju sela, ali seljani razumjeli, što će biti od njih ako dođu u ruke od vjetniku te domimli, da stvar sami, između sebe izravnaju.

Došao Krstelj u Rogoznicu, ali na dočeku mu ni pačeta ni mačeta. Ziva duša nije mu se uohće htjela približiti, niti je itko došao na od njega profuzakonito savzani seoski zbor. Nije dakle bilo druge već skupiti tunju i bježati protu Primoštena. Jednodušnost Rogoznice, ogromnog občinskog odlomka, osupnula je poglavitoga i tako mu zavrtila mozgom da jednik još uvijek i u smu i na javi ne vidi nego Beneditka Ercegovića Grbu, don Marka Vezića i učitelja Bumbera kako ga progone i muče ko Erinje.

U Primoštenu jednako. Ni ondje nekoga da izičeka poglavitoga, nikoga da ga čuje i da opipa tu njegovu nenadanu ljubav prama Primoštenicima. Došao je kao prosjak, a Primošteni su dobre duše te se smilovali jednaku i dali mu utočišta da pojedje od njega samoga naručeni objed, e

da ne pogne od gladi, a izričito mu u brk rekli da to njihovo djelo milosrdja ne izrabljuje jer između njih i njega prijateljsva nema. A kako bi i moglo biti, kada Primošteni vide da taj isti Krstelj prijateljuje i bratiti se s jednim Smodlakom, koji sa ostalom svojom demokratskom družinom u parlamentu kopa Primoštenu jamu. Niti je dosad Krstelj niti jedan avokat učinio Primoštenu dobra. Da ne bi zast. Dulibića, nad Primoštenom bi kukala crna kukavica. Primošteni znadu za rad svog zastupnika i uvjereni su, da će njegovoj ljubavi prama puku i njegovom neumornom radu uspjeti za uvijek suzbiti zle namjere Krsteljevih prijatelja Smodlake i družine proti životnim interesima Primoštena.

Krsteljeva pralja oborila se na odlične pravaše gg. Benu Ercegovića Grbu i Pašku Gačinu. Njih za psokve te pralje toliko boli glava da su bezbrizno posli na putovanje, a bude li se Krstelju račilo imati mišljenje Rogoznice i Primoštena crno na bijelo, poslušit će ih i u tome.

12.000 K. načelnicke plače htio je imati Krstelj. Za ovu našu tvrdnju mi imamo dokaze. Nego tome velikom prijatelju puka onako mastan zalogaj nije se posredio. Znajući da mi dokaze imamo, hoće sada da dra. Matačić predbacii da je težio za načelničkom plačom od 8.000 K. i da je samo „Naše Jedinstvo“ to pisalo. To je sve prosta laž, eno dokaza i u tome, da „Naše Jedinstvo“ o tome nije baš ništa pisalo. Neka Krstelj navede, kada je „Naše Jedinstvo“ pisalo, ili, još bolje, neka donese, što je to onaj splitski list pisao, onda mi lažici a on pošten čovjek.

Lična vijest. U našem vradu boravi učeni o. J. Milošević, provincijal konventualca, u pratnji svog tajnika mmp. o. Markovine, radi vizitacije.

Drinkovičeva fotografija izišla je u „Rieči“ od 24. i 29. ov. mj. Počam od uvodnika pa sve dalje kratko je svakojakih psovaka i bijuvotina proti zast. dru. Dulibiću i drugim šibenskim pravašima. Tko ima dobar želudac, neka uzme ovu Drinkovičevu fotografiju i neka ju dobro ogleda.

Tko sve sudi i ruži pravaštvo zast. Dulibića i One rječetine i napadaje protiv zast. Dulibića, što izlaze u „Rieči“, pišu uz Drinkovića i Krstelja još i dr. Bego i neki drugi demokrate te Pero Magazin, srbodakal. Nakon skupštine u kazalištu sasma je naravno da demokrate i Sibi dijele kicije prvim našim ljudima i da podučavaju u pravaštvo i Dulibića i Prodana i Starčevića.

Žalčeva zabadanja.

U Banovini kod Hrvata advokati Ivanko Frank i Vlado Sachs dokazuju, kako Mile Starčević nije patriota, dočim uvjeravaju kako su svi čifiti, pa došli oni u Hrvatsku iz Kavkaza, južne Španije ili Bađena, dobri patriote, puno bolji patriote od ličnina Mile Starčevića. Ako ovako ide napred, i mi čemo u Dalmaciji imati sreću da će i nas razni Habakuki Altaras, Isaki Perera, Sali Jesurni uvjeravati, kako Don Ivo Prodana ili Matka Laginja ni malo ne osjeđaju za svoj hrvatski narod. I bit će Hrvata, koji će zbilja držati i dokazivati da su zbilja Ivanko Frank, Vlado Sachs, Habakuk Altaras, Isak Perera, Sali Jesurni puno bolji patriote od Mile Starčevića, don Ivo Prodana ili Matka Laginje. Dapače osnovat će se eventualno kakva katolička tiskara, iz koje će koji Dr. Pazman, profesor teologije i moralke, braniti Vladu Sachs, Habakuka Altaras, Isaka Perera i ostale potomke iz roda Gadova, jer će u njima vidjeti sigurnije predstavnike kršćanske misli nego to vidi u ličnima Mile Starčeviću ili Dragutinu Hrvaju. A dok se sve ovo bude odigravalo, dotle će patriotični čifiti potisicati naše domaće trgovce, a Magjari i Nijemci će naseljivati našu Slavoniju. Ta mi smo kud god nas ima - Hrvati!

Kad smo već kod advokata, red je obazreti se na zadnju skupštinu četvorice šibenskih advokata, na kojoj je advokatski koncipijent Kogator, u ime advokata, predložio pouzdanicu advokatu toljagašu dru. Krstelju, koji je po svojoj naravi više sklon Krivošijama nego jevropskoj civilizaciji.

Svakako ovaj čin morao se protivno da obavi, jer je Bego bio iščuškan radi Krstelja, a ne Krstelj radi Bega.

Zaista zanimiva je sudbina hrvatskog naroda. Prije su patriote, kao odvjetnik

Kvaternik, ne samo bili gladni, nego su za Hrvatsku putovali i u strane države, danas naprotiv patriote ne samo da imaju i superdividende, nego ne putuju ni u hrvatski narod, osim u vrijeme izbora i u komisije.

Što više, danas patriote drže sastanke s ulaznicama i otvaraju oči u zatvorenu, u škuru...

Pa kako da ne djeluje na narod onako duboki i duhoviti govor srbskog advokata dra. Subotića?

Rekli da je „Hrvatska Riječ“ (htijeli da bude taktična) htjela prištedjeti blamažu dru. Subotiću pa je izostavila onaj pasus iz njegova srbskoga govora o katolicizmu...

Upada svakako u oči da Subotić znađe čak i za godišnju bilansu katoličkoga biskupa u Linzu. Bez dvojbe, kad je on tako upućen u crkvene fondove, onda će znati, s kolika se ono manjka u srbskom crkovnom fondu bio ubio srbski episkop Jović?

Inače ova skupština u Šibeniku, kad god je dopro glas o njoj, pobudila je oduševljenje i veselost. Osobito se oduševila mladost. Tako n. pr. sveučilištari sa sveučilišta u Lečevici brzojavili su dru. Krstelju kako im je milo i kako je po naš narod bilo spasonosno da se već i na jednom našao skupa s radikalnim političarom i strastvenim antikerikalnim Ivdčevićem.

Jednakli su brzojav poslali politehničari s politehnika u Labinu. Naučička pak škola iz Visoke izrazila je svoje veselje Krstelju, što se opet našao skupa s Bjankinijem, admiralom naših hrvatskih brodova Zsente, Arpada, Zrinja itd.

Visoka gospodarska škola u Čvriljeva kliče od radosti, što su opet uzpostavljeni dobri odnošaji sa čestim poštenim Zemaljskim Odborom i sa onim nesebičnim drom, Machtedom, koji je toliko nesebičan da je čak i mačku iz vlastite kuće donio u arhiv Zemaljskog Odbora da mu od miševa čuva važne spise o silnome radu našeg Zemaljskog Odbora. Željezničko pak osoblje na željeznici Trogir-Sučurac poslalo je skupštini svoju predstavku za uređenje željezničke pragmatike na toj pruzi. (Stvar je upućena južnoslavenskom ministru Ivdčeviću).

Na onom skupština je primila brzojav od utamničanih akademikara Ujevića i Bartulice, kojim ovaj zaklinju vodje, da se ne izlaži puno i da se ne dadu tako ludo shvatiti kako su to činili do sada, budući da ih hrvatski narod još treba, bilo da razdvajaju sokolsvo, bilo da nasilno prodiru u vatrogasna društva.

I od onda još nijedan vodja nije uhvaćen, na sreću našeg hrvatskog naroda.

Bog i duša, i na sreću našeg Šibenika, koji je tako mogao da bezbrizno prodje tri dana sajma u veselju i paradi. Velika vojnička smotra objavljena je u najvećem redu, Predsjednik republike Krstelj držao je časticima i momčadi vatreni govor, koji je elektrizirao občinstvo, osobito kada je marčijalom pozom iznosio i stavljao za izgled slavna svoja djela, poznatu onu sračunost pred zadarskom porotom i kada im je preporučio da žilavo brane svoju čast, kako ju je i on branio od napadaja kremenjačkih. Predsjednik je na to porazdijelio vojnicima nekoliko tiskanica koje občina na svoj račun dala štampati u „Hrvatskoj Tiskari dr. Krstelj i drug.“

Smotrom je upravljao ministar vanjskih posala i ujedno ministar rata Drimković iz kavane Grand Hotela Krka. Ovaj umti diplomatia i strateg ostao je uzhićen uspjesima svog najnovijeg izuma topovskih hitaca „rect pa poroci“.

Vojnici su za onaj dan dobili dvostruku manjanu. Kruh je bio iz Zadružnog Miina u Vodicama, vino iz samostana u Čitliku i Živoguču, a za meso i cigare pobrinuo se dvorski Bufista.

Vojska je pak na tako cijenjene darove uzvratila te je Drinković dobio nekoliko ostrgotina iz Attemosvih i fratarskih lonaca, a Krstelj jednu skupocijenu sviralu iz dobe cara Trojana.

U sve ove dane bilo je i pravih umjetničkih užitaka, koncerata u narodnom stilu - diplaša i rogaša. Da se pak ova glazbena umjetnost što više razvije, Drimković osniva posebnu tvornicu glazbovornia i fraži kompanjona. Preporuča ga njegova prokušani trgovački talenta. Bilo sretno i beričetno!

Žalac.